

Policy för vinterväghållning i Lunds kommun 2020-2022

Syfte med Vinterväghållningspolicy

Policyn är en avsiktsförklaring med riktlinjer för att styra beslut och för att uppnå önskade mål. Policyn ska gälla i tre vintersäsonger för att få möjlighet att jobba mer långsiktigt.

Syftet med policy för vinterväghållning är att säkerställa framkomlighet för trafikanter i Lunds kommun.

Speciellt ska framkomlighet säkerställas för viktiga samhällsfunktioner, som räddningstjänst, polis, sjukhus samt för kollektivtrafik och annan pendlartrafik.

Potentiella risker ska motverkas så långt som möjligt för oskyddade trafikanter.

Policyn ska tydliggöra prioriteringsordningar och kvalitetskrav för de olika trafikantslagen samt klassificering av gatu-, cykel-, och gångbanenätet.

På gator används större maskiner medan man på cykelnätet använder mindre maskiner. Detta innebär att vinterväghållning av gator respektive cykelbanor kan upplevas ha olika i inställetider även om de tillhör samma prioriteringsgrupp.

Övergripande mål

Det övergripande målet för vinterväghållningen är att:

- upprätthålla en tillräckligt hög standard så att samhällets resor, transporter och leveranser kan utföras på ett trafiksäkert och acceptabelt sätt för lundaborna.

Med tillräckligt hög standard avses en ständig avvägning av nytta och kostnader så att resurser används till största möjliga samhällsnytta.

Omfattning av vinterväghållning

Vinterväghållning omfattar jour och beredskap samt snöröjning och halkbekämpning. Snöröjning och halkbekämpning ska i första hand utföras med maskinella resurser.

Ansvar

Tekniska förvaltningen har ansvar för vinterväghållning på den allmänna platsmarken såsom gator, torgtor, parker, cykelbanor/vägar med mera.

För gångbanor gäller Lunds lokala ordningsföreskrifter "Bestämmelser om gångbanerenshållningen i Lunds kommun". I dessa lokala ordningsföreskrifter föreskrivs att det är fastighetsägaren som har ansvar för renhållningen på gångbanor utanför sin fastighet. Renhållning omfattar även vinterväghållning.

Analogt gäller att tekniska förvaltningen ansvarar för de gångbanor/gångytor som löper längs med parker, grönytor och koloni- och odlingsområden inom detaljplanelagt område.

Trafikverket ansvarar för det statliga vägnätet samt tillhörande gång- och cykelbanor längs det statliga vägnätet.

Jour och beredskap

Jour och beredskap under vintersäsong ska finnas under perioden **1/11 - 31/3**.

Med jour och beredskap avses att Entreprenören ligger i beredskap under vintersäsongen. Beredskap för entreprenören innebär att entreprenören skall bemanna sin organisation för att kunna uppfylla kraven i vinterpolicy. Beredskapslistorna för vintrentreprenadens bemanning inför kommande vintersäsong skall vara framtagna senast 1:a oktober.

I de fall beredskapen behöver förlängas på grund av osedvanlig lång vinter kan beredskapen förlängas genom att Beställaren ger Entreprenören skriftligt besked om förändringen i så god tid att Entreprenören kan ändra resurstilldelning innevarande vintersäsong. Ändring av beredskapsperiod skall skriftligen lämnas till entreprenören minst 5 arbetsdagar innan påbörjande.

Prioritetsordning

För att kunna säkerställa att resurser används där de gör största möjliga samhällsnytta krävs en tydlig och klar prioritetsordning.

Målsättningen är att högst prioriterade gator och cykelstråk ska vara farbara och trafiksäkra när morgontrafiken sätter igång. Detta innebär att gator och cykelstråk med högst prioritet snöröjs och halkbekämpas först. När dessa är färdigröjda, börjar arbetet på gator och cykelstråk med lägre prioritering.

Om det snöar mycket, betyder det att man kan behöva köra flera omgångar på de gator och cykelstråk med högst prioritet innan snöröjning och halkbekämpning på det övriga gatu- och cykelnätet utförs.

Inom alla grupper gäller att specifikt fokus ska läggas på:

- busshållplatser
- branta lutningar
- halkkänsliga sträckor
- gång- och cykeltunnlar
- cykelöverfarter och övergångsställen
- trappor
- på- och avfarter från cykelvägar till körbanor
- övriga ytor vid risk för halka

Prioritet 1

Typ av gatu- och cykelnät

- Cykelstråk med prioritet 1
- Huvudgator med kollektivtrafik och bussgator
- Landsvägsnät (koppling till statliga vägnätet)

Beskrivning:

Dessa gator och cykelstråk tillhör huvudnätet och är sådana sträckor där framkomlighet för fordon inklusive cyklar är viktigt.

Prioriterade är de större cykelstråk som leder mot centrum och viktiga målpunkter kring stråken.

I denna grupp återfinns gator och vägar för viktiga samhällsfunktioner, som räddningstjänst, polis och sjukhus samt gator som används av kollektivtrafiken.

Insatsen på det beställda nätet ska inte avslutas innan allt är klart eller med beställarens medgivande.

Vid extrema snöfall skall dessa slingor prioriteras genom att nödvändigt antal av de första extra resurserna börjar med detta nät.

Prioritet 2

Typ av gatu- och cykelnät

- Cykelstråk med prioritet 2 samt viktiga gångbanor
- Uppsamlingsgator och industrigator

Beskrivning:

Dessa gator och cykelstråk tillhör det sekundära nätet. Den beställda vinterväghållningsinsatsen skall utföras först efter att de eventuella högre prioriterade beställda åtgärderna är avslutade. Den skall inte avslutas förrän insatsen på hela nätet är klart.

I denna grupp återfinns gator som inte trafikeras av kollektivtrafik (med vissa undantag av enstaka linjer) samt större bostadsgator och cykelstråk med prioritet 2.

Prioritet 3

Typ av gatu- och cykelnät

- Cykelvägar med prioritet 3
- Torgytor och gångbanor
- Lokalgator

Beskrivning:

I denna grupp återfinns lokalgator samt torgytor, gångbanor och mindre trafikerade cykelvägar som inte tillhör något stråk.

Dessa tillhör de lägst prioriterade nätet och skall påbörjas först efter inventering av vintersituationen på detta gatu-, gång- och cykelvägnät. Entreprenören utför inventering av nätet och meddelar sedan beställaren om lämplig vinterinsats.

Halkbekämpningsmetoder

De halkbekämpningsmetoder som ska användas i Lund är sandning och saltning.

Sandning

Sandning fungerar bra på packad snö och is på lågtrafikerade gator och cykelstråk. Sandning fungerar dåligt på vägar/gator med hög trafik och höga hastigheter eftersom sanden inte ligger kvar på vägbanan utan förflyttas av fordonen.

Sandning fungerar dåligt vid frosthalka och framförallt vid underkylt regn. Frosthalka innebär att is fryser på vägbanan i ett tunt lager, den vanligaste förekommande halksituationen i Skåne.

Saltning

Saltning fungerar bra vid ishalka, vilket är en av den mest vanligaste förekommande vädersituationen i Lund under vintern, samt vid underkylt regn.

Salt kan smälta snö och is ner till -18 grader. Saltning genomförs genom att sprida salt på gatan eller gång- eller cykelbanan/vägen med spridarutrustning. Här är det viktigt med modern utrustning för att hålla ner saltmängder samt en kompetent förare som håller koll på spridarmängder och riktning på spridare. Saltmängder anpassas till rådande väderprognoser där fuktighet och temperatur är de viktigaste parametrarna för att få en korrekt saltgiva.

Användning av torrt salt ska minimeras. Utveckling ska ske mot saltning i form av saltlösning/saltlake eller befuktat salt.

Saltning utförs som en förebyggande åtgärd på prioriterade ytor då detta är det mest effektiva sätt att använda vägsalt. Det befuktade saltet eller saltlösningen hindrar is från att bildas på vägbanan (frosthalka) och snö från att frysa fast på den. Med hjälp av väderprognoser kan man se var halkan kommer att uppstå och kan salta som en förebyggande åtgärd.

Generellt ska saltanvändningen alltid minimeras då salt kan påverka växtlighet, och kan förkorta livslängder på betongkonstruktioner och gatoutrustning.

Omtanke om växtlighet

Speciell omtanke ska tas till växtlighet där saltning kan skada i framförallt smala gaturum i stadsmiljö. Speciellt känsliga är barrträd eftersom barren inte fälls varje år. För att skydda växtlighet från salt ska saltning inte förekomma vid gång- och cykelvägar i parker samt andra känsliga sträckor om detta kan undvikas. Aktsamhet om träd ska iakttagas.

UPPFÖLJNING

Uppföljning ska göras regelbundet under och efter säsong.

ÄRENDEHANTERING

Ärenden från lundaborna hanteras av kommunens felanmälningsystem där ärenden tas om hand av Markentreprenad.

FÖRVÄNTAD STANDARD

Förväntad standard beskriver den nivå som förväntas på de olika ytorna efter åtgärd under den tid av dygnet då flest trafikanter rör sig i trafiken.

- Prioritet 1 ska vara farbara dygnet runt.
- Prioritet 2 ska vara farbara vid de tidpunkter kommuninvånarna tar sig till och från arbete och skola.
- Prioritet 3 åtgärdas enbart under ordinarie arbetstid vid behov.

Prioritet 1	Standard	Halkbekämpningsmetod
Cykelstråk med prioritet 1	Snö- och isfri cykelbana. Moddsträngar får ej ligga kvar annat än cykelbanekant.	Halkbekämpningen ges en hög prioritet. Förebyggande halkbekämpning får ske. Den förebyggande halkbekämpningen ska ske med saltlösning/befuktat salt i första hand. <i>Halkbekämpning i parker</i> Cykelstråk med prioritet 1 leds igenom två parker, dvs UB-parken samt Lundagård. Förebyggande saltning får ske medges för att ge cyklisterna en godtagbar standard.
Huvudgator med kollektivtrafik samt bussgator	Snö- och isfri vägbana. Moddsträngar får ej ligga kvar annat än i körbanekant.	På huvudgator och på vissa bussgator skall målsättningen vara att snabbt få en framkomlig och halkfri vägbana. Förebyggande halkbekämpning får ske. Den förebyggande halkbekämpningen ska ske med saltlösning/befuktat salt i första hand.
Landsvägsnät	Snö- och isfri vägbana. Moddsträngar får ej ligga kvar annat än i körbanekant.	Kommunens gatunät anpassas till intilliggande statligt vägnät så att en enhetlig standard erhålls. Förebyggande halkbekämpning får ske. Den förebyggande halkbekämpningen ska ske med saltlösning/befuktat salt i första hand.

Prioritet 2	Standard	Halkbekämpningsmetod
Cykel- och gångbanor med prioritet 2	Fria från lös snö, snövallar, god framkomlighets- och jämnhetsstandard.	Halkbekämpning med sandning Ej förebyggande halkbekämpning

Uppsamlingsgator och industrigator	Snö- och isfri vägbana. Moddsträngar får förekomma.	Halkbekämpning med sandning Ej förebyggande halkbekämpning.
------------------------------------	---	--

Prioritet 3	Standard	Halkbekämpningsmetod
Lokalgator	Snö får förekomma på gatan, men framkomlighets- och jämnhetsstandard ska vara tillfredsställande.	Halkbekämpning genomförs med sand. Ej förebyggande halkbekämpning
Övriga cykelvägar	God framkomlighets- och jämnhetsstandard.	Halkbekämpning genomförs med sand. Ej förebyggande halkbekämpning

Det kan finnas enstaka dagar per säsong så halkan kan vara så extrem att de olika prioriterade ytorna (prio 2 och prio 3) bör köras utanför ordinarie arbetstid. Samråd med beställaren skall ske vid dessa tillfällen.

START- OCH ÅTGÄRDSTIDER (Riktvärden)

Följande starttider och åtgärdstider skall med ovanstående övergripande mål endast tjäna som riktvärden och vägledning för kommunens entreprenörer. Avgörande om entreprenörerna genomfört sin vinterväghållning skall i första hand vara om de det övergripande målen och om förväntad standard har uppnåtts.

Start- och åtgärdstider kan avvika från nedanstående tabeller vid pågående snöfall, snödrev och vid underkyllt regn.

Starttider

Vinterväghållning		Halkbekämpning	Snöröjning
Prioritet 1	Cykelstråk med prioritet 1	Vid indikation om kommande halka	max 3 cm
	Huvudgator med kollektivtrafik samt bussgator	Vid indikation om kommande halka	max 5 cm
	Landsvägsnät	Vid indikation om kommande halka	max 5 cm
Prioritet 2	Cykel- och gångbanestråk med prioritet 2	Vid konstaterad halka	max 3 cm

	Uppsamlingsgator och industrigator	Vid konstaterad halka	max 5 cm
Prioritet 3	Övriga cykelvägar	Vid svår halka	Vid behov under ordinarie arbetstid
	Lokalgator	Vid svår halka	Vid behov under ordinarie arbetstid

Övergångsställen, busshållsplatser samt cykelnedfarter prioriteras enligt av beställaren framtagna kartor.

Åtgärdstider

Vinterväg-hållning		Halk-Bekämpning (timmar)	Snöröjning (timmar)	Kompletterande röjning (dygn)
Prioritet 1	Cykelstråk med prioritet 1	5 tim	5 tim	3 dygn
	Huvudgator med kollektivtrafik samt bussgator	3 tim	3 tim	3 dygn
	Landsvägsnät	3 tim	3 tim	3 dygn
Prioritet 2	Cykel- och gångbanestråk med prioritet 2	8 tim	8 tim	3 dygn
	Uppsamlingsgator och industrigator	8 tim	8 tim	3 dygn
Prioritet 3	Övriga cykelvägar	12 tim	12 tim	3 dygn
	Lokalgator	12 tim	12 tim	3 dygn

FAKTARUTA:

Åtgärdstid för en enskild vinterväghållningsinsats består av inställelsetid och körtid.

Inställelsetiden är den tid det tar för en förare att påbörja vinterväghållningsinsatsen med en färdig vinterväghållningssenhet.

Körtid är den effektiva tid som vinterväghållningsinsatsen pågår.

Återställelsetid är återtransport till förrådet, tankning etc. och räknas inte in i åtgärdstiden.

AVDRAG VID FÖRSENAD ELLER UTEBLIVEN HALKBEKÄMPNING

Allmänt

Avdrag på kontraktssumman sker då insatser varit försenade eller uteblivit. Beställaren kommer under vinterperioden utföra stickprovskontroller ca 1 gång/vecka eller efter behov.

Genomförande

1. 10 kontrollpunkter väljs ut i gatu- och gång- och cykelvägnätet. Punkterna skall styras så att dessa motsvarar i antal den vikt som läggs i policy för vinterväghållningen i Lunds kommun. Exempelvis bör flest kontrollpunkter finnas på gator och cykelstråk med prioritet 1. Kontrollpunkterna kommer efterhand att skifta.
2. 8 av 10 kontrollpunkter skall ha utförd snöröjning och halkbekämpning enligt Tekniska nämndens policy för vinterväghållningen i Lunds kommun.
3. Om entreprenören brister i sina åtaganden äger beställaren rätt att göra ett avdrag med 25 000 kr per kontrolltillfälle.
4. Kontroll skall utföras genom fotodokumentation.
5. Entreprenören skall ges tillfälle att yttra sig innan avdrag sker. Detta gäller särskilt med tanke på extrema vädersituationer såsom snöstorm, underkylt regn mm. Vid ymnigt snöfall och snödrev sker ej avdrag.